

CPN-ONTWERPPROGRAM VOOR UITBREIDING DER DEMOCRATIE EN VOOR BEPERKING VAN DE MACHT DER GROTE MONOPOLIES

Van 21 t/m 26 november 1959 kwamen te Rome vertegenwoordigers bijeen van de communistische partijen uit 17 "kapitalistische" landen in Europa, waaronder de CPN.

De daar gehouden besprekingen resulteerden in een "oproep aan alle werkers en democraten in die kapitalistische landen" tot strijd ter verwezenlijking van een aantal daarbij aangegeven doeleinden.

Uit de aard der zaak hebben de betrokken communistische partijen met het ondertekenen van de oproep ook de verplichting aanvaard zich voor deze doeleinden in te zetten. Het partijbestuur van de CPN stelde in verband hiermede een "ontwerp-program voor uitbreiding van de democratie en voor beperking van de macht der grote monopolies" samen, dat in het partijdagblad zal worden gepubliceerd en ter discussie aan de partij-afdelingen zal worden voorgelegd.

In feite is het ontwerp een verzameling van eisen, die voor een groot gedeelte ook gesteld zijn in het beginselprogram (anno 1952) van de CPN, dat destijds mede werd ontworpen om te dienen als grondslag voor de vorming van "de democratische volksstaat".

In een uitvoerig toelichtend voorwoord zet het partijbestuur o.m. uiteen, dat de grote monopolies een obstakel vormen op de weg naar internationale ontspanning en ontwapening, waartegen een krachtig democratisch offensief geboden is. Het zegt verder dat de uitvoering van het program in het belang is van alle groepen der bevolking en in het raam van de kapitalistische eigendomsverhoudingen te verwezenlijken is. Het zijn, aldus het CPN-partijbestuur, geen socialistische maatregelen die geëist worden. Zij tasten het kapitalisme als zodanig niet aan, maar willen alleen de macht van de monopolies beperken. De uitvoering wil de CPN financiers door verlaging van de militaire uitgaven en door heffingen op de winsten der grote monopolies.

Het gehele complex van eisen -die lang niet alle de uitbreiding van de democratie of het breken van de macht der monopolies betreffen- is geformuleerd in zeven groepen, respectievelijk getiteld:

- I Op staatkundig gebied.
- II Beperking van de macht der monopolies, steun aan het klein- en middenbedrijf op elk gebied.
- III Ontwikkeling van de probleemgebieden.

IV Woningbouw.

V Bescherming van de boeren tegen de uitbuiting door de monopolies en de banken.

VI Voor verhoging van het levenspeil.

VII Voor ontwapening en ontspanning.

Onder I eist de CPN in de eerste plaats, dat geen aan de Staten-Generaal toekomende bevoegdheden worden overgedragen aan de z.g. Europese organisaties. Verder o.m. gelijke rechten voor alle partijen in de volksvertegenwoordiging en gemeenteraden, waarin zij zitting hebben; verkiezing van de burgemeesters door de gemeenteraden; handhaving van het stakingsrecht en bescherming van de bevolking tegen het optreden van de BVD.

De eisen, vermeld onder groep II houden o.m. in de nationalisatie van de oliewinning, de zout- en soda-industrie, de hoogovenindustrie en de nog niet in staatsbezit zijnde kolenmijnen. Democratische contrôle onder supervisie van het parlement wordt gevraagd o.a. op banken, verzekeringsmaatschappijen, investeringen, kartelafspraken e.d. zomede maatregelen ten gunste van de klein- en middenbedrijven.

Onder punt III worden voor de ontwikkeling van de "probleemgebieden", die volgens het ontwerp-program niet alleen te vinden zijn in de noordelijke provincies, maar ook in Noord- en Zuid Holland, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg, een groot aantal te treffen maatregelen en voorzieningen voorgesteld, waarbij tot in details wordt afgedaald.

Met betrekking tot de woningbouw wordt naast verlaging van de rentevoet o.m. productie van bouwmaterialen door de overheid en de vorming van een nationaal bouwbedrijf verlangd.

Voor het boerenbedrijf worden verlaging van de pachten, verstrekking van overheidskredieten, een garantieprijsbeleid en nationalisatie van onbewerkte grond gevraagd.

Ter verhoging van het levenspeil worden een geleide loonpolitiek, opheffing van de bestedingsbeperving, prijsverlaging, algemene loonsverhoging en invoering van de 40-urige werkweek geëist.

Tenslotte worden onder punt 7 de eisen geformuleerd betreffende de buitenlandse politiek. Deze moet gericht zijn op ontspanning en ontwapening. Er moet gestreefd worden naar economische samenwerking met alle landen. De verdragen betreffende de Euromarkt en de Benelux mogen niet worden uitgevoerd en moeten worden opgezegd.

Onder "democratische contrôle" verstaat de CPN een contrôle, bij de leiding waarvan ook de arbeiders en de vakbonden zijn ingeschakeld.